

PvdA-kamerlid Co Verdaas: 'Minister Dekker heeft helemaal niets met het planmatige, wat planologen per definitie wel hebben'

Door: Henk Donkers

GEOPOLITICI

Enkele jaren geleden werd Co Verdaas (38) door een scoutingcommissie van de PvdA gevraagd of hij 'eens wilde komen praten'. De partij was op zoek naar politiek talent met frisse ideeën en een jonge uitstraling. Verdaas voldeed aan dat profiel.

Ooit had hij meegedaan met de Niet-Nix-beweging binnen de PvdA, maar echt politiek actief was hij nooit geweest. Toch sprak de politiek hem wel aan. 'Ik vond het leuk te onderzoeken hoe de wereld in elkaar zit, maar na twaalf jaar studie en onderzoek wilde ik de wereld ook graag mee maken', zegt Verdaas in zijn jaren-dertig-woning in Zwolle. 'Als je planologie gestudeerd hebt, zit die behoefte toch een beetje in je. Daarom wilde ik na mijn proefschrift de praktijk in.'

Kanteling

Zo kwam hij als Brabander in Zwolle terecht op de afdeling strategieontwikkeling. Hij moest maatschappelijke ontwikkelingen vertalen in strategische projecten. Op twee terreinen bracht hij (mede) een 'kanteling in het denken' teweeg. De nieuwe uitbreidingen van Zwolle (Stadshagen-2) komen niet richting IJssel maar richting Kampen en het Zwarte Water. En er wordt niet langer naar gestreefd de A28, die dwars door de stad loopt, om te leggen. Zijn planologische achtergrond was hierbij van grote invloed. 'Als planoloog leer je hoe je een stad moet lezen. Als je goed naar Zwolle en zijn geschiedenis kijkt, zie je dat Zwolle helemaal geen stad aan de IJssel is, zoals Deventer en Zutphen. De oorsprong van Zwolle ligt aan het Zwarte Water; de stad heeft altijd met zijn rug naar de IJssel gelegen. Als je Zwolle nu aan de IJssel probeert te hechten, ga je tegen de geschiedenis van de stad in.' 'Bij zo'n snelweg als de A28 door de stad denken veel mensen aan herrie en stank. Ze zien hem ook als een barrière. Als planoloog beschouw je zo'n weg als een functie waar je gebruik van kunt maken, als een verbindende schakel. Uit onderzoek bleek dat Zwollenaren hem helemaal niet als een barrière ervoeren, want er zijn maar liefst 27 onderdoorgangen. Zo kwamen we tot het inzicht dat we een slagader weg zouden halen als we de A28 rondom de stad zouden leggen, en ook nog eens het buitengebied zouden aantasten. Je moet het verkeer niet over de A28 door de stad laten razen maar verleiden tot een afslag. Zwolle probeert nu creatiever gebruik te maken van de mogelijkheden van de snelweg en de negatieve effecten te dempen. Zes jaar geleden was omleggen nog een optie, nu niet meer.'

Rijkelijk gevulde portefeuille

In 2002 werd Verdaas directeur woondiensten van een grote Zwolse woningcorporatie met het vooruitzicht algemeen directeur te worden. In mei 2002 stond hij op een onverkiesbare 72ste plaats op de lijst voor de Tweede Kamerverkiezingen, die voor de PvdA van Melkert desastreus verliepen na de moord op Pim Fortuyn. De bedoeling was dat Verdaas zich warm zou lopen voor de verkiezingen van 2006. Door de vervroegde verkiezingen na de val van Balkenende-1, en een 43ste plaats op de lijst onder Wouter Bos moest hij al in 2003 kiezen

tussen het (beoogde) directeurschap van de Zwolse woningcorporatie SWZ en het kamerlidmaatschap. Hij koos voor het laatste.

Als nieuwbakken Kamerlid zonder politieke ervaring doet hij het goed. Dat blijkt uit zijn rijkelijk gevulde portefeuille en uit het feit dat hij namens de PvdA al woordvoerder is geweest in zo'n dertig debatten. Zo voerde niet Adri Duijvestein maar Co Verdaas het zware debat over de Nota Ruimte. Van de ongeveer honderd ingediende moties waren er 23 van zijn hand. Verder mag hij het woord voeren over onderwerpen als de uitbreiding en privatisering van Schiphol, de regionale luchthavens, het aanbestedingsbeleid van de overheid na de bouwfraude-enquête, de zee- en binnenvaart en het door hemzelf geagendeerde thuis- en daklozenbeleid. Op deze portefeuilles heeft hij geen jacht hoeven maken, zoals buitenstaanders wel eens denken. 'Ze kwamen naar me toe', aldus Verdaas. 'Door mijn planologische achtergrond, mijn praktijkervaring en mijn netwerk. Zo heb ik het fractiestandpunt over de Nota Ruimte in eerste instantie met Adri Duijvestein voorbereid, maar vanwege mijn inbreng stelde hij voor – een beetje tot mijn verrassing – dat niet hij maar ik het debat zou voeren.'

Nota Ruimte

Verdaas heeft veel kritiek op de nota van VVD-minister Dekker. 'Het ergste vind ik dat de minister het idee verlaten heeft van een planmatige ruimtelijke ordening op nationaal niveau. In die zin is de nota een trendbreuk. Als je als minister van VROM niet meer kunt of wilt aangeven hoe Nederland zich ruimtelijk zou moeten ontwikkelen, als je de ambitie laat varen daar sturing aan te geven, als je ronduit zegt dat je als minister van VROM geen opvatting hebt over de gewenste ruimtelijke ontwikkeling, dan vraag ik me af waarvoor je dan nog een ministerie van VROM hebt. Kwalijk vind ik het – en daar speelt mijn planologische achtergrond een rol – dat ze van het ruimtelijke-ordeningsbeleid tot nu toe eerst een karikatuur maakt en die vervolgens als argument gebruikt om alles overboord te zetten. Ze ziet niet in dat de ruimtelijke ordening een van de meest succesvolle beleidssectoren aller tijden is. Hoe zou Nederland eruitgezien hebben als we sinds 1945 allemaal nota's gehad hadden die alles op zijn beloop willen laten zoals de Nota Ruimte? Door het ruimtelijke-ordeningsbeleid hebben we Nederland als een van de dichtstbevolkte landen ter wereld toch nog redelijk leefbaar weten te maken.' Maakt het uit dat de minister geen planologische achtergrond heeft en Verdaas wel? 'Omdat ze een andere opvatting heeft is het verleidelijk te zeggen dat ze geen verstand heeft van planologie. Misschien heeft ze donders goed in de gaten waar het om draait, maar wil ze wat anders. Maar ik merk wel dat ze bepaalde planologische begrippen en concepten mist, ze heeft een andere manier van vraagstukken benaderen en doordenken.

Ze heeft he-le-maal niks met het planmatige, wat planologen per definitie wel hebben. Ook al ben je nog zo liberaal, als je een planologieopleiding gevolgd hebt, draag je dat planmatige de rest van je leven met je mee. Veel planologen voelen zich thuis bij partijen als de PvdA, die het geloof in de maakbaarheid van de samenleving nog niet helemaal hebben afgezworen. Maar ook als liberaal kun je een goed ruimtelijk plan maken. Het is geen socialistisch instrument. Ook de vrije markt vraagt om een robuust ruimtelijk beeld. Marktpartijen zien straks allemaal regio's en gemeenten met eigen plannen op zich afkomen, ze worden gek van de vele acquisitiesprekken die ze moeten voeren, ze weten niet waar ze moeten investeren en of hun investeringen duurzaam zijn. Deze minister onderschat het belang van een ruimtelijk beeld op nationaal niveau, en de cultureel bepaalde behoefte van Nederlanders aan ordening. Lees het boek *Rule and order* van de

door mij zeer gewaardeerde hoogleraar planologie Andreas Faludi er maar op na. Het aanzien van een land zegt iets over de ziel ervan. De Nederlandse ziel is gesteld op regelmaat en orde. Die behoefte weerspiegelt zich in het landschap. Dáárom en omdat de markt het wil zal de trendbreuk zichzelf keren.' ■

Loopbaan:

- Geboren in Breda (1966)
- Atheneum-b aan de Nassau SG in Breda (1978-1984)
- Studie planologie aan de KU Nijmegen (1984-1990)
- Gepromoveerd aan de KUN op de betekenis van de Wet Ruimtelijke Ordening op de gemeentelijke beleidspraktijk (1996)
- Medewerker en hoofd van de afdeling strategieontwikkeling van de gemeente Zwolle (1997-2000)
- Directeur postacademische opleidingen Nijmegen School of Management (2000-2002)
- Directeur woondiensten en beoogd algemeen directeur van de Zwolse woningcorporatie SWZ (2002-2003)
- Kamerlid PvdA (sinds 2003) en woordvoerder ruimtelijke ordening, plattelandsbeleid, Schiphol, regionale luchthavens, zee- en binnenvaart, aanbestedingsbeleid (nasleep bouwfraude), thuis- en daklozen en auto-infrastructuur
- Hobby's: hardlopen, gitaar en zang in de rock'n'roll-band The Waltons